

Per un municipalisme llibertari

Per Xavier Diez

Manel Aisa; *Per un canvi d'hàbits: Anarquisme i municipalisme al segle XXI*. El Lokal, Barcelona, 2019, 136 pp.

Qualsevol estudiós sobre l'anarquisme, des de pensadors com John Zerzan fins a catedràtics com Noam Chomski sap qui és en Manel Aisa. Potser és per això que és tan desconegut en un país l'establishment del qual s'esforça a silenciar l'herència llibertària no sigui el cas que torni a ressorgir amb força. La seva activitat en la preservació de la memòria de l'anarquisme i el seu patrimoni documental és encomiable, especialment a partir de la seva capacitat d'èpica resistència d'un Ateneu Enciclopèdic Popular que presideix, entitat que aviat farà 120 anys i secular alternativa a l'elitista Ateneu Barcelonès. Aisa és un veritable exemple d'obrer il·lustrat (del sector de la construcció, i que domina teoria i coneixement per damunt de bona part de professors universitaris que conec) que ha treballat incansablement per la transmissió de la memòria històrica, especialment la llibertària, i que alhora és un activista del barri del Raval (o *Xinu*, com li agrada dir), d'on és originari.

Ara bé, en els darrers anys, ha passat de preservar memòria i de compartir els seus coneixements i reflexions mitjançant l'habilitat socràtica de la paraula viva, a ordenar el seu pensament per escrit. Fa cinc anys va publicar el seu llibre *La huelga de alquileres y el Comité de Defensa Económica*, que, en plena etapa de desnonaments va resultar ser una referència sobre el silenciats episodi històric de la vaga de lloguers durant l'etapa republicana a bona part de la Catalunya urbana. Ara ens presenta un nou volum de naturalesa molt diferent, de caràcter menys històric i més filosòfic.

Per un canvi d'hàbits: Anarquisme i municipalisme al segle XXI podria semblar un d'aquests títols oportunistes quan s'acosten les eleccions. Res més lluny d'això. Ens trobem davant d'un conjunt de reflexions, condensades i profundes, fruit d'anys de lectures, converses i pensaments que evolucionen d'acord amb un món en transformació en una direcció perversa. Les aportacions de l'autor tracten d'esdevenir un contrapunt ideològic respecte a aquesta evolució social dels darrers anys que ens empenyen vers un futur pitjor, caracteritzat per les desigualtats creixents, el conformisme social i el reaccionarisme desprietat.

Com no pot ser d'altra manera, les propostes d'Aisa posseeixen una matriu llibertària. La seva militància de dècades, el seu coneixement dels clàssics de l'anarquisme, i la dimensió profundament ètica i humanista d'aquest espai determinen la ideologia exposada en aquest centenar de planes. Enfront la deriva neoliberal que patim, la involució política i social vigent, l'autor proposa un federalisme primigeni, fonamentat en Proudhon i Pi i Margall, i amb la necessària actualització de referències com Murray Boockhin o les pràctiques, en construcció, que tenen lloc a la Rojava kurda. El federalisme municipalista proposat per l'autor, no és altra cosa que una sobirania total i incondicional de cada comunitat, a partir de l'exercici de la democràcia directa, de certa capacitat de "gimnàstica de l'autogestió" dels afers públics, l'economia, la sociabilitat o de qualsevol aspecte que requereixi de la concurrència de més d'un individu, i de la capacitat de federar-

se o desfederar-se lliurement en funció de les circumstàncies i la voluntat. Aisa fuig de qualsevol excés ideològic, conscient dels prejudicis de persones massa avesades a desconfiar dels grans principis (sovint justificadament). Això implica una proposta de convivència urbana a partir de la implicació popular, i de certa col·lectivització d'aspectes estratègics com ara la propietat urbana o de la gestió dels serveis municipals.

L'autor és conscient de les dificultats, més psicològiques que tècniques d'aquesta ambició. Com ens recorda Christian Laval, el neoliberalisme ha generat un "home nou" que ha acceptat el darwinisme social com a llei natural i a qui han forçat a malfiar-se de qualsevol cosa que tingui a veure amb la cooperació. El capitalisme és un virus mutant que ha adquirit una capacitat de resistència brutal davant de qualsevol fàrmac ideològic guaridor de la malaltia. És per això que cal una continua actualització de les idees i les pràctiques a fi de guarir el cos social. Són molt rellevants les referències d'Aisa a les aportacions ideològiques de Murray Boockhin, de Hakim Bay, de John Zerzan, de Luis Andrés Edo, de Serge Latouche o d'Eudald Carbonell, a banda de l'humanisme profund d'Albert Camus, molt present al llarg de tot el volum.

I és aquí on trobem un llibre valuós, una alenada d'aire fresc que cal rellegir relaxadament, potser excessivament condensat i desordenat, encara que toca aspectes molt rellevants als quals cal donar respostes en funció de la realitat pròxima. És així com trobem reflexions molt pertinents sobre la qüestió nacional, el decreixement, el capitalisme, la gestió municipal, el consumisme, l'individualisme. La proposta subjacent de l'escrit és que, qualsevol societat virtuosa cal que creixi des de la base, des del fonament i la proximitat, des del poble o des del barri. I és per això que hi ha una clara proposta política de federalisme municipalista. Un federalisme que no sigui la caricatura impulsada en les darreres dècades per una esquerra descafeïnada, sinó per la contundència del pensament, i la pràctica llibertària.